

PLASTID

Tähised ja terminilühendid

Osa 1: Põhipolümeerid ja nende eritunnused

Plastics

Symbols and abbreviated terms

**Part 1: Basic polymers and their special characteristics
(ISO 1043-1:2011)**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN ISO 1043-1:2011 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles detsembris 2011;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2013. aasta aprillikuu numbris.

Standardi on tõlkinud Marjan Tarkus. Standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN ISO 1043-1:2011 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 15.11.2011.

Date of Availability of the European Standard EN ISO 1043-1:2011 is 15.11.2011.

See standard on Euroopa standardi EN ISO 1043-1:2011 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN ISO 1043-1:2011. It has been translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 83.080.01 Plastid üldiselt

Võtmesõnad: lühendid, plastid, polümeerid, sümbolid, tunnusjooned

Hinnagrupp J

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega: Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

**Plastics - Symbols and abbreviated terms - Part 1: Basic
polymers and their special characteristics (ISO 1043-1:2011)**

Plastiques - Symboles et termes abrégés - Partie 1:
Polymères de base et leurs caractéristiques spéciales (ISO
1043-1:2011)

Kunststoffe - Kennbuchstaben und Kurzzeichen - Teil 1:
Basis-Polymere und ihre besonderen Eigenschaften (ISO
1043-1:2011)

This European Standard was approved by CEN on 12 November 2011.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN-CENELEC Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN-CENELEC Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
1 KÄSITLUSALA	4
2 NORMIVIITED	4
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	4
4 SÜMBOLITE JA TERMINILÜHENDITE KASUTAMINE.....	4
5 TERMINILÜHENDID HOMOPOLÜMEERIDE, KOPOLÜMEERIDE JA NATURAALSETE POLÜMEERIDE JAKS	5
6 SÜMBOLID ERITUNNUSTE TÄHISTAMISEKS	8
7 TAASKASUTATAVATE PLASTIDE SÜMBOL	9
8 SÜMBOLI KASUTAMISE NÄIDE	9
Lisa A (teatmelisa) Juhend uute terminilühendite moodustamiseks põhipolümeeride, polümeerisegude ja nendega seotud terminite jaoks.....	10
Lisa B (teatmelisa) Loend sümbolitest, mida kasutatakse terminilühendites	12
Lisa C (teatmelisa) Sümbolite klassifikatsioon liigi järgi grupeeritud polümeeridele	15
Kirjandus	18

EESSÕNA

Dokumendi (EN ISO 1043-1:2011) on koostanud tehniline komitee ISO/TC 61 „Plastics“ koostöös tehnilise komiteega CEN/TC 249 „Plastics“, mille sekretariaati haldab NBN.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2012. a maiks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2012. a maiks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse subjekt. CEN-i [ja/või CENELEC-i] ei saa pidada vastutavaks sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise eest.

See document asendab standardit EN ISO 1043-1:2001.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

Jõustumisteade

CEN on standardi ISO 1043-1:2011 teksti ilma ühegi muutuseta üle võtnud standardina EN ISO 1043-1:2011.

1 KÄSITLUSALA

See standardi ISO 1043 osa spetsifitseerib plastides kasutatavate põhipolümeeride terminilühendid, nende terminite osade ja plastide eritunnuste sümbolid. See sisaldab vaid neid terminilühendeid, mille kasutamine on praktiliselt juurdunud, ning selle eesmärk on tagada, et iga plasti kohta oleks kasutusel vaid üks terminilühend ja iga terminilühend oleks tõlgendatud vaid ühel viisil.

MÄRKUS 1 Täiteainete ja armeerivate materjalide sümbolite ja lühendite kohta vaata standardit ISO 1043-2, plastifikaatorite puhul standardit ISO 1043-3 ja leegiaeglustite puhul standardit ISO 1043-4. Kummi ja lateksi nomenklatuur on toodud standardis ISO 1629. Termoplastsete elastomeeride nomenklatuur on toodud standardis ISO 18064.

MÄRKUS 2 Juhend uute terminilühendite loomiseks on toodud lisas A ja lisas B on toodud plastide terminite osade sümbolid, mida on kasutatud plastide terminilühendite moodustamiseks.

MÄRKUS 3 Terminilühendite klassifikatsioon liigi järgi grupeeritud polümeeridele on toodud lisas C.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt nimetatud dokumendid on vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

ISO 472. Plastics — Vocabulary

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse standardis ISO 472 ning alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

lühendid (*abbreviated term*)

terminid, mis tekivad termini mingi osa väljajätmisel, jättes mõiste siiski samaks

4 SÜMBOLITE JA TERMINILÜHENDITE KASUTAMINE

4.1 Homopolümeeride, kopolümeeride ja naturaalse polümeeride terminilühendid on toodud peatükis 5, eritunnuste sümbolid peatükis 6, ümbertöödeldud plastide sümbolid peatükis 7 ja näited sümbolite kasutuse kohta peatükis 8.

4.2 Tegemaks vahet plastmaterjali peamistel molekulaarsetel tunnusjoontel on välja toodud lisasümbolid koos kasutusjuhendiga. Segaduse vältimiseks tuleks vältida sümboleid, mis kirjeldavad vaid subjektiivselt määratavaid plasti omadusi.

4.3 Peamiselt kasutatakse terminilühendeid erinevates kirjalikes väljaannetes keemiliste nimede lihtsaks, mugavaks käsitlemiseks. Terminilühendid hõlbustavad materjali ja toote põhipolümeeri kindlaksmääramist, nt ABS valumaterjal, PA kile, PE lehtmaterjal ja PVC toru.

4.4 Terminilühendite ja sümbolite jaoks tuleb kasutada vaid suurtähti.

4.5 Tekstis esmakordselt esinev terminilühend tuleb välja tuua sulgudes ja sellele peab eelnema täielikult väljakirjutatud termin.

4.6 Rahvusvahelise Puhta ja Rakenduskeemia Liidu (*Union of Pure and Applied Chemistry*, IUPAC) reeglid soovivad kasutada ümarsulge põhipolümeeride nimedes kui kahest või enamast sõnast koosneva monomeeri nimes on kasutusel eesliide „polü“. Seda praktikat on järgitud standardi ISO 1043 selles osas, kuid tavakasutuses jäetakse sageli sulud ära.